

✦ ROUTE DU SOLEIL ✦

Actieplan ter realisatie van een optimaal theaterklimaat
in Limburg

***Waarde heer, wilt u er voor zorgen dat de
toneelspelers goed gehuisvest worden?
Denk er om: behandel ze goed, want ze zijn de
spiegel en de beknopte kronieken van de tijd.***

(Hamlet, Shakespeare)

Maastricht/Sittard, 15 december 2006

Theaterwerkplaats/productiehuis Het Huis van Bourgondië, Maastricht
Theatergroep Het Vervolg, Maastricht
Jeugd- en jongerentheater Het Laagland, Sittard
Toneelacademie, Maastricht

→ Inleiding

Voor theater kent Limburg drie cultuurplaninstellingen. Het Laagland, Het Vervolg en Het Huis van Bourgondië. Deze drie instellingen zijn stevig geworteld in de regio, hebben een sterke relatie met de Toneelacademie Maastricht en werken op verschillende vlakken nauw samen.

De afzonderlijke instellingen hebben elk een eigen artistieke identiteit en in het verlengde daarvan een duidelijk eigen publiek. Samen vormen deze producenten een gedegen basis voor het professionele theater in Limburg. Echter, de betekenis van deze theatervoorzieningen voor het culturele klimaat en de samenleving als geheel kan in de toekomst beduidend groter zijn.

De komende jaren gaan deze cultuurplaninstellingen dan ook systematisch dwarsverbanden ontwikkelen, diverse allianties uitwerken en een veelheid aan kansen creëren voor theatertalent. Theater zal in de toekomst voor alle inwoners van Limburg en de wijdere Euregio een vanzelfsprekendheid zijn.

→ De autobiografie van onze samenleving: een bespiegeling

Als er één kunstvorm is die de huidige samenleving en ons cultureel erfgoed telkens weer op een eigenzinnige en vernieuwende wijze interpreteert, dan is dat theater. Theater is als ontmoetingsplaats voor kunstenaar en kunstliefhebber zo waardevol voor de samenleving. Theater reflecteert op een humoristische, troostrijke, intellectuele en zintuiglijke wijze op onze dagelijkse zaken. Hier worden directe vragen gesteld over de kleine wereld dichtbij en de grote wereld ver weg. Met behulp van theater schrijft de samenleving haar autobiografie.

Elke zichzelf respecterende samenleving is zuinig op haar autobiografie. We leven in een samenleving die doorlopend aan verandering onderhevig is. Het is daarom belangrijk om regelmatig goed in de spiegel te kijken en de positie die theater heeft in onze huidige samenleving sterk te maken.

→ De plaatsbepaling: De huidige stand van zaken

Er is in het zuiden een diversiteit aan professionele theaterinstellingen, theatergroepen en individuele theatermakers. De ruggengraat wordt gevormd door een theaterschool en drie cultuurplaninstellingen: de Toneelacademie Maastricht, de theaterwerkplaats/productiehuis Het Huis van Bourgondië, het stadsgezelschap Theatergroep Het Vervolg en jeugd- en jongerentheater Het Laagland. Deze vier instellingen kennen elkaar goed, gaan regelmatig in verschillende combinaties een samenwerking aan, benutten elkaars kennis en faciliteiten, wisselen daar waar mogelijk materialen uit of detacheren personeel, introduceren bij elkaar dwarsverbanden met andere partners zoals het LSO, filmtheater Lumière, Theater aan het Vrijthof, Stadsschouwburg Sittard-Geleen, Museum Het Domein, en Intro/Insitu. Deze goede verhouding biedt een uitstekende basis om op verder te bouwen.

★ Samenwerking Toneelacademie en cultuurplaninstellingen

De Toneelacademie Maastricht is dé toneelopleiding van Nederland en levert veel talent af. In diverse projecten van Het Laagland, Het Huis van Bourgondië en het Vervolg krijgen deze veelbelovende theatermakers een plek om zich verder te ontwikkelen en ervaring op te doen. Dat begint al ruim voor het afstuderen in de vorm van stages. Dankzij deze vruchtbare voedingsbodem is in het recente verleden veel Limburgs talent nationaal en internationaal doorgebroken en heeft theatergeschiedenis geschreven.

★ Bundeling van theaterinitiatieven en nieuw potentieel aan talent

In de periferie van de Toneelacademie en de cultuurplaninstellingen zijn de laatste jaren professionele theatergroepjes en individuele theatermakers zichtbaar geworden (Het Woelige Baren -Joost Horward en Esther de Koning-, Lieke Benders, Setheater, de Busketiers, Annelies van Wieringen, de Meningenmachine). Zij kiezen ervoor om in het zuiden theater te maken en de band met de regio optimaal te benutten. Zij laten zich door hun omgeving inspireren, halen er hun thema's uit en geven in de vorm van theaterprojecten weer veel aan hun omgeving terug.

Ook al is het aantal van deze theaterinitiatieven nog niet groot: zij bepalen mede het dynamische theaterklimaat en hebben de potentie om in de toekomst voor de regio van grote betekenis te zijn. Cultuurplaninstellingen en genoemde initiatieven zijn sinds een groot aantal jaren samen met Theater aan het Vrijthof met veel succes gebundeld in Maastricht Toneelstad.

★ Grensoverschrijdende wisselwerking

Naast talent heeft Limburg een unieke geografische positie en kent daardoor de 'zegen van de grens'. Waar vaak de grens wordt gezien als obstakel, geldt voor het theater de nabijheid van de grens juist als groot voordeel: het voedt de theatermakers met nieuwe ideeën en behoedt ze voor artistieke stilstand. Die grensoverschrijdende wisselwerking is van levensbelang voor het theaterklimaat. Nergens in Nederland gebeurt dat zo vanzelfsprekend als in Limburg: de drie cultuurplaninstellingen maken nl. dankbaar gebruik van de jaarlijkse uitstroom van talentvolle Vlaamse theatermakers die aan de Toneelacademie Maastricht afstuderen. Daarnaast komt een artistieke interactie met Euregionale partners in de ruimere omgeving steeds frequenter voor, met soms als resultaat een coproductie of artistieke uitwisseling (België – De Queeste en Cultuurcentrum in Genk; Duitsland – Theater K in Aken en Forum Freies Theater in Düsseldorf).

★ Publiek en presentatieplekken

Theater maken staat nooit op zichzelf. Het krijgt betekenis door de communicatie met het publiek. Het Laagland, Het Huis van Bourgondië en Het Vervolg hebben door de jaren heen gewerkt aan een goede relatie met een breed scala aan presentatieplekken: Limburgse festivals (Musica Sacra, Limburg Festival, Cultura Nova), Limburgse en Belgische theaters en culturele centra, podia en scholen. Ook het eigen locatiewerk, de eigen zaalbespeling en het initiëren van eigen festivals (Kids@, Zomerzone, Cement) hebben ertoe bijgedragen dat een groeiend enthousiast publiek van het vele jonge en oudere

talent geniet. Maar de ambitie van de drie cultuurplaninstellingen gaat verder: zo wordt er in diverse Europese landen gespeeld (Schotland, Duitsland, Zwitserland) en zelfs daarbuiten (USA, Canada). Al deze relaties met het publiek en de speelplekken/podia onderstrepen de enorme mogelijkheden die in de toekomst benut kunnen worden om het theater en het talent van het zuiden optimaal in te zetten ten behoeve van een verrijking van onze samenleving.

→ De missie: Het theaterlandschap in 2012

In 2012 zijn de drie cultuurplan instellingen als goed lopende basisvoorzieningen verankerd in de wijde (Eu)regio. In nauwe samenwerking met de Toneelacademie manifesteren zij zich als theaterplekken waar talent zich kan ontwikkelen. Zij hebben in 2012 een rijk theaterklimaat gerealiseerd dat naamsbekendheid geniet bij podiumkunstenaars en publiek ver buiten de (Eu)regionale grenzen.

→ De weg naar 2012: Route du Soleil

De komende cultuurnotaperiode 2009-2012 wordt ingezet om het ambitieniveau te realiseren. Onder de titel "Route du Soleil" wordt hieraan inhoud gegeven. De te ondernemen acties zijn:

- ★ Minimaal 12 net afgestudeerde acteurs/theatermakers (4 jaar * 3) ontvangen een jaarcontract en hebben de mogelijkheid om zich bij de drie instellingen intensief artistiek te ontwikkelen. Dit jaartraject kan bestaan uit acteren, regisseren, regieassistentie, schrijven, educatietraject, dramaturgie, productieleiding etcetera. Hiermee wordt de keten: Toneelacademie > Huis van Bourgondië > Het Laagland en Het Vervolg geoptimaliseerd.
- ★ 40 studenten (4 jaar * 10) van de Toneelacademie kunnen op projectmatige basis stage lopen bij de cultuurplaninstellingen als acteur, regieassistent, educatief medewerker en theatermaker. Ook met deze actie wordt de keten geoptimaliseerd.
- ★ Eens per twee seizoenen wordt een coproductie ontwikkeld die zowel in Maastricht, in Sittard en op minimaal twee andere plaatsen in Limburg te zien is;
- ★ Er wordt 8 keer een coproductie ontwikkeld tussen één van de drie cultuurplaninstellingen en een Limburgse schouwburg.
- ★ Eén keer gaan de vier partners gezamenlijk een mega theaterspektakel in Limburg ontwikkelen.
- ★ Vier keer wordt een artistieke samenwerking aangegaan met een buitenlands podium c.q. gezelschap (bijvoorbeeld met De Queeste, Cultuurcentrum Genk en Theater op de Markt Hasselt).

- ★ Aan het einde van de cultuurnotaperiode bestaat er een aanbod aan seizoensdekkende educatieprojecten die de hele provincie Limburg en de Euregio bedient.
- ★ Aan het einde van de cultuurnotaperiode is er 30 % meer publiek gerealiseerd door de drie cultuurplan instellingen in Limburg en de Euregio.
- ★ Op marketinggebied bestaat een intensieve, gezamenlijke samenwerking om meer en nieuw publiek te werven door bijvoorbeeld: gezamenlijke promotieacties, succesvolle producties langer op het repertoire te houden gezamenlijke barters, een Limburgse theaterpas, gezamenlijke nieuwsbrieven, website etcetera.
- ★ Op zakelijk gebied wordt nauw samengewerkt door:
 - effectievere gezamenlijke inkoop van materialen en diensten (drukwerk, verzekeringen, theatertechnisch materiaal, onderhoudscontracten, ICT-ondersteuning, advertentietarieven etc.);
 - het onderling uitwisselen van vast personeel: techniek, marketing, productieleiding, acteurs;
 - het onderzoeken van de mogelijkheid om één gezamenlijke pool van verzelfstandigde technici te ontwikkelen die variabel inzetbaar zijn;
 - het maken van structurele afspraken met podia en speelplekken om continuïteit te garanderen.

→ Route du Soleil: een gezamenlijk actieplan

“Route du Soleil” kan slagen als de missie en het ambitieniveau wordt onderschreven als ook actief wordt ondersteund door de overheden alsmede door de afnemers (podia/presentatieplekken).

Concreet betekent dit:

- ★ dat voor de uitvoering van dit plan de cultuurplaninstellingen financieel worden ondersteund door de Provincie Limburg, de gemeenten en het Rijk. De benodigde extra gelden voor de realisatie van “Route du Soleil” zullen de cultuurplaninstellingen individueel zichtbaar maken in de subsidieaanvraag in het kader van de cultuurnota 2009 – 2012.
- ★ dat de schouwburgen en andere presentatieplekken/podia financieel worden ondersteund (door bijvoorbeeld een gelabeld programmeringsbudget) door de gemeenten en provincie zodat zij met de producerende gezelschappen een lange termijn commitment kunnen aangaan.

Omdat we zuinig moeten zijn op onze collectieve autobiografie en ruimte moeten creëren voor de kronieken van de tijd van morgen in Limburg.

Dit actieplan is geschreven door en namens de volgende instellingen:

- Theaterwerkplaats/productiehuis Het Huis van Bourgondië:
Maarten Verhoef (artistiek directeur)
Karin van Leeuwen (zakelijk directeur)
- Theatergroep Het Vervolg:
Hans Trentelman (artistiek directeur)
Brigitte van Eck (zakelijk directeur)
- Jeugd- en jongerentheater Het Laagland:
Inèz Derksen (artistiek leider)
Serge Wetzels (zakelijk leider)
- Toneelacademie, Maastricht
Leo Swinkels (directeur)